

Рік VII.

Р. 1898 кн. V.

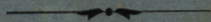
Т. XXV.

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові що два місяці під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN

DER ŠEWČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

REDIGIRT VON

MICHAEL HRUŠEWŠKYJ

VII Jahrgang.

1898, V B.

B. XXV.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

ЗМІСТ XXV ТОМУ.

1. Молотовське срібло, археологічна замітка М. Грушевського (з 1 фототипією і малюнками в тексті) . . . . . с. 1—6
2. Причинки до зносин Петра Дорошенка з Польщею в 1670—2 р., написав Олег Целевич с. 1—26
3. 1 і 2 падолиста 1848 р. у Львові (урядове справозданне), подав Юліян Левицький . . . с. 1—43
4. Ювілей українсько-руської літератури . . . с. 1—1
5. Miscellanea: а) Продажа „попівства“ в с. Скопові 1592 р., под. М. Зубрицький; б) Надання магдебурського права містечку Дідову (в Київщині), 1596 р., под. М. Грушевський; в) Граничний став, епізод із 1805 року, под. Др. І. Франко . . . . . с. 1—12
6. Наукова Хроніка: а) Огляд часописей за 1897 р. — часописи видавані на російській Україні; б) Огляд західно-європейської літератури по культурній і політичній історії, історії літератури та штуки в 1897 р., подає Др. М. Кوردуба (кінець) . . . . . с. 1—80
7. Бібліографія (рецензії й справоздання), зміст на с. 53) . . . . . с. 1—54
8. З Товариства (май—серпень 1898 р.) . . . с. 1—4

Сей том виходить в збільшенім обсягу, бо в нього увійшла Наукова хроніка, полишена з попереднього тому.

Inhalt des XXV Bandes.

1. Silberfund von Molotiw (Ost-Galizien), eine archeologische Notiz von M. Hrušewskýj . . . . . S. 1—6
2. Beiträge zur Geschichte der Beziehungen zwischen Peter Dorošenko und Polen in den J. 1670—72, von O. Celewyč . . . . . 1—26
3. 1 und 2 November 1848 in Lemberg (ein offizieller Bericht), mitgeth. von I. Lewyčkyj . . . . . 1—43
4. Jubiläum der ukrainisch-russischen Literatur . . . . . 1—1
5. Miscellanea . . . . . 1—12
6. Wissenschaftliche Chronik: а) Übersicht der Zeitschriften für das Jahr 1897: In der Ukraine herausgegebene Zeitschriften; б) Übersicht der wissenschaftlichen Literatur auf dem Gebiete politischer, Kultur-, Literatur- und Kunstgeschichte im J. 1897, von Dr. M. Korduba (Schluss) . . . . . 1—80
7. Bibliographie . . . . . 1—54
8. Bericht über die Thätigkeit der Gesellschaft (Mai—August 1898) . . . . . 1—4

Inhalt voriger Bände siehe letzte Seiten des Buches.

Рік VII.

Р. 1898 кн. V.

Т. XXV.

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові що два місяці під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN

DER ŠEWČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

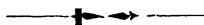
REDIGIRT VON

MICHAEL HRUŠEWŠKYJ

VII Jahrgang.

1898, V B.

B. XXV.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

бібліографічні вказівки й відсилачі не тільки на українські обряди, пісні, але й на заграничну літературу — аналогічні обряди, що стрічають ся в європейській етнографічній літературі. *О. Рад—ова.*

В. Милорадовичъ — Прощаніє рекрута и рекрутскія пѣсни въ лубенскомъ уѣздѣ Полтавской губерніи (Київська Старина 1897, VIII, с. 80—95).

Прощанє рекрута заслугує вповні, щоб на нього звернути більшу увагу. Воно ж становить важну хвилю в житю молодого парубка, що вибирає ся до війська дуже часто з рожевими надѣями, а вертає звідти зломаний, знищений дуже часто і морально і фізично так, що не лиш не приносить жадного хісна суспільности, але противно становить в ній заваду і жерело, з якого на всі боки розливає ся моральна гниль. Лиш невеличка меншість зможе устережи ся перед злими впливами війська, а лиш одиниці потрафять в ньому дещо скористати.

Як прощають у нас рекрута, про те сказав я коротенько в журналі *Lud*, т. III. ст. 73—75. В Лубенському повіті роблять се трохи инакше, тож не від річи буде тут дещо важніше навести.

Новобранця обдаровує родина перед відходом одежею, білєм, обувем. Додає йому також кілька ручників, шітки, гребінь, ігольник з голками, ножиці, гувички. В честь рекрута уряджує молодіж досьвітки: парубки наймають музику і ставлять відповідну скількість горівки, дівчата-ж приготавляють потрібну їду. В своїм часі дають також родичі рекрута парадний обід. Рекрут сидить тоді на почеснім місци, як молодий на весілю. Присутні виголошують до нього тоасти; в них — родичі навчають сина, як має собі далеко від них поступати; сусіди бажають йому щастя; товариші бажають щастя, здорова, скорого повороту, та висловляють свій глибокий жаль з причини відходу рекрута. На обіді обдаровують гості новобранця грішми і ріжними річами. По обіді благословють його родичі хлібом, солюю і образом, як молодого. По тім новобранець прощає ся, а мати і сестри плачуть та виголошують імпровізовані жалі в роді такого: „Мій синочку, мій голубчику, мій ріднесенький, моя й жалобо! Я ж тебе виражаю Государю служити. Передай мені хоч письмечко, а хоч словечко. Я те письмечко до сердечка притулю і моє серце возрадуєть ся! Із якої дороги тебе ожидать і відкіль виглядять? Чи з поля, чи з моря, чи з далекого краю?“

Дальше наводить д. Милорадович 23 пісні, які співають новобранцям при відході. Деякі з них не підходять властиво до самого прощання рекрута, але оспівують загально вояцьке житє. Кілька з них на-

лежить до пісень про лапанку рекрутів напр. 10, 14, 15, 16, 17. Варіянти до них, не вказані д. Милорадовичем, знаходять ся у Головацького. В кожному разі збірка д. Милорадовича має вартість і повинна дати приклад до зібрання подібних пісень в иньших околицях, які доконче треба-б зібрати.

В. Гнатюк.

А. Г. Хатемкинъ — Пѣсни молодежи въ современной деревнѣ (Київська Старина, 1897, IX, с. 272—318).

Д. Хатемкин подаючи 73 пісні, записані в Лозовиках, Сквирського повіту, Київської губернії, попереджує їх вступом, де говорить про те, як тепер забувають селяне що раз більше свої питомі пісні, а прибирають нові, чужі, російські і то в таким покаліченім виді, що аж страшно їх слухати тому, хто чув і знає їх в оригіналі. Причиноюж ширеня таких пісень не є хто иньший, як вислужені салдати, що повернувши домів, старають ся своїм односільчанам заімпонувати ріжними способами, особливож сьпівом поганих пісень та попсутою російською мовою. Автор не годить ся також в думкою, що нард тепер не творить своїх пісень: найліпшим доказом того є нові пісні про польське повстанє, про рекруччину, та про сахарні (фабрики цукру). Я показував на иньшому місці пісні ще новійшої формації, навіть не вигладжені добре. Се й є найліпший доказ, що пісень не творить якась ніби спеціальна каста пр. діди або лїрники, але сам народ, чоловіки і жінки, парубки і дівчата і то зараз по доконанім якімсь факті, що оспівує ся в пісні. Не знаю чому наводить дальше автор погляд Успенского на українські народні сьпіви. По мойому все там побільшено; колиж би й справді чув де Успенский щось подібне, то воно могло мати місце лиш „въ немножко подвыпившей компаніи“, чого не можна вчислювати в характеристику нормального стану чоловіка. Колиб Успенский був послушав пісень ще де инде, то його осуд про них був би випав на певно відміннійше.

Подаючи дальше текст пісень, каже д. Хатемкин, що „всѣ нижепомѣщенныя пѣсни не встрѣчались мнѣ ни въ одномъ изъ сборниковъ; которые я имѣю подъ рукою“. Виходилоб з того, що тексти пісень нові і що д. Хатемкин мав під рукою досить збірників пісень; тимчасом він порівнує їх виключно з Чубинським. А кілько в Головацького є подібних пісень? Для приміру вкажу на числа: 1, 4, 7, 8, 10, 17, 18, 28, 29, 40, 41, 42, 43, 45, 53, 54; колиб докладнійше порівнати тексти Хатемкина з Головацьким, нашло ся-б ще певно й більше подібного. Не говорю тут вже про де-Воллана, Купчанка, Кольберга і иньших, у яких ті самі пісні також приходять.